

Renesans wartości w pedagogice

Revival of values in pedagogy

Streszczenie

Problematyka wartości w pedagogice dzięki licznym badaniom, jakie podjęto w ciągu minionych kilku lat, przybiera zwarty metodologiczny charakter. Ustalono już wiele kwestii. Dojrzeła konwencja terminologiczna. W badaniach humanistycznych wartości decydują o ich odrębności metodologicznej i epistemologicznej. Badanie systemów postępowania człowieka w zróżnicowanych sytuacjach ujawnia wartości preferowane przez człowieka, pozwala zrozumieć i poznać człowieka. Decyduje interpretacja humanistyczna, czyli interpretacja prowadzona przez optykę woli, postaw i uczuć człowieka, którego dotyczą. Zjawiska takie trzeba nie tyle wyjaśniać, co zrozumieć.

Przyjęcie mazałożenia iż, obiektem badań w całej siatce problemowej wartości w pedagogice jest człowiek jako przedmiot badań nauk humanistycznych; jako osoba wiąże się z potrzebą badań duchowości oraz indywidualności człowieka.

W tym kontekście warto dodać, że specyficznym wymiarem obiektów badań humanistycznych jest ich znakowy, symboliczny, a czasem i mitologiczny charakter. W metodologii badań wartości odchodzi się także od spekulatywno-filozoficznego jej traktowania na rzecz dążenia do zrozumienia i włączania kryteriów jakościowej metodologii systemowej, w tym modeli: hermeneutyczno-historycznego i fenomenologicznego. Model poznania rozumiejącego, jako uzupełniający (i komplementarny) względem modelu wyjaśniającego, zakłada potrzebę przyjmowania za podstawę drogi odkrywania świata znaczeń, świata wielorakich wartości, samodzielnego oraz dialogicznego dochodzenia do porozumienia, co określa intencjonalność zachowań podmiotu. Dzięki intencjonalności osobowe zachowanie zyskuje status postępowania. Są to podstawowe przesłanki swoistego renesansu wartości we współczesnej pedagogice personalistycznej.

Summary

Thanks to many research taken up in last few years problems of values in pedagogy become compact and methodological in character. Many issues were established. And terminological convention becomes to mature. In humanistic studies the values decide about their methodological and epistemological autonomy. Studies on human behaviour in many different situations reveal the values preferred by people, it leads to understanding the human being. Humanistic interpretation is decisive, so interpretation connected with people's will, attitude and feelings. Such issues should not be explained but understood.

The subject of the studies in all problematic schedule of values in pedagogy is a man as the object of humanistic research and as a person is closely connected with the need of spirituality and human individualism.

It should be added in that context that a specific dimension of humanistic studies is their symbolic and sometimes mitological character. In methodology of value research there is observed a retirement from speculative-philosophical treatment of the subject. It's replaced by striving for understanding quality criteria in systemic methodology and models such as: hermeneutical – historic and fenomenological ones. An understanding model as a complementary one, presumes the need of accepting the world of the meanings, the world of many different values, individual and dialogical to terms. All that define the awareness of human behaviour. Thanks to awareness the proceeding gains the status of behaviour. All in all, the text above shows the basic premises to the revival of values in a contemporary personalistic pedagogy.